

Berounská keramika - expozice

Význam hrnčířské produkce v Berouně je znám a popsán již mnoho let. Za posledních dvacet let intenzivní záchranné archeologické činnosti v rámci katastru města Berouna se nebývale rozrostl i nálezový fond raně novověké keramiky. Zkoumány byly objekty nejen s nálezy tzv. berounské keramiky, ale hlavně i místa přímo spojená s její produkcí – pece, střeptišť atd. Podrobný rozbor celého fondu i nálezových kontextů pomůže k objasnění technologie výroby této specifické keramiky a to nejen reprezentativní stolní, ale i kuchyňské a technické produkce. Spolu s nutným historickým exkurzem nám hrnčíři v Berouně mohou pomoci nahlédnout i do společenské organizace na malém městě v raném novověku. Velmi důležitou stránkou poznání je také analýza rozšíření berounské produkce v rámci středních Čech, celého království i střední Evropy.

Výrazná hrnčířská produkce v novověku odlišuje Beroun od ostatních českých královských měst a bylo by velmi vhodné, aby se město k této tradici přihlásilo nejen pořádáním nyní již tradičních hrnčířských trhů, ale i expozicí věnovanou historickému fenoménu tzv. berounského zboží.

Mgr. Irena Benková

ředitelka Ústavu archeologické památkové péče středních Čech

Vážený pane Izbický,
mohu jen potvrdit, že tzv. berounská keramika, zejména její dvě malované skupiny (červená a bílá - viz V. Scheufler: Lidové hrnčířství v českých zemích. Praha, Academia 1972, 111-112), vyráběné v Berouně nejpozději v poslední třetině 16. století a v první třetině století sedmnáctého, představuje významný fenomén v oblasti keramické produkce nejen z hlediska regionálního, ale evropského (srv. H.-G. Stephan: Die bemalte Irdenware der Renaissance in Mitteleuropa. München 1987) a tvoří významnou skupinu v rámci evropské malované hrnčiny doby renesance a raného baroka. Z hlediska českých zemí představuje pravděpodobně nejstarší přechodný článek mezi hrnčinou středověkou a lidovou, s řadou specifických technologických a výzdobných prvků.

Nadregionální význam lze rozhodně přisoudit i produkci berounských majolik, datovaných do 17. století.

Oba tyto širší veřejnosti dodnes jen velmi málo známé typy keramiky by si rozhodně zasloužily výraznější prezentaci, než jaké se jim dosud dostává.

S pozdravem

PhDr. Jaromír Žegklitz
Archaia Praha o. p. s.
Truhlářská 20
110 00 Praha 1

Vážený pane Izbický,
vítám Vaši iniciativu a velmi rád ideu samostatné expozice berounského zboží podporuji. Problematice tohoto kulturně historického fenoménu jsem se intenzivně věnoval v 80. letech minulého století společně s etnologem V. Scheuflerem z Ústavu etnografie a folkloristiky ČSAV v Praze a Z. Štajnochrem z Národního muzea. Fenomén "Berounského zboží" nelze redukovat jen na esteticky zajímavou a specifickou část hrnčířské produkce konce 16. a počátku 17. století. Tato problematika zahrnuje také obecně kulturně historické poměry v Berouně v raném novověku (včetně násilného přerušení vývoje v důsledku událostí třicetileté války), cechovní organizaci berounských hrnčířů a společenské postavení hrnčířů ve městě, technologické otázky výroby keramiky, šíření berounského zboží za hranice města, resp. ekonomické vztahy, reflexi berounského zboží jako významného prestižního/luxusního artefaktu v raně novověkých Čechách, studium berounského zboží v kontextu dobové hrnčířské produkce v českých zemích, výsledky archeologických výzkumů atd. Berounské zboží je zcela ojedinělé kulturně historické specifikum města Berouna a je velmi dobře, že mu chcete věnovat odpovídající pozornost. Specializovaná expozice přispěje nejen ke zvýšení kulturní úrovně samotného města, ale i k jeho propagaci za hranicemi regionu.

S pozdravem

doc. Václav Matoušek, CSc.
katedra obecné antropologie
Fakulty humanitních studií
Univerzity Karlovy

K návrhu projektu Muzea berounské keramiky v Berouně

Berounskou keramikou se zabývala řada badatelů nejen v českých zemích. Zvláště raněnovověká *berounská hrnčina* totiž patří mezi tzv. inkunabule, tj. nejstarší vzorové kusy zaalpské evropské glazované keramiky. Exempláře berounské hrnčiny vysoké uměleckořemeslné úrovně byly nalezeny, a stále se nalézají, nejen v Praze a v dalších českých lokalitách, ale i v zahraničí. Ve spektru zaalpské raněnovověké hrnčiny reprezentuje berounská hrnčina jeden z vůdčích typů; *berounská hrnčina* je mezinárodní pojem (např. s berounským džbánem Šimona Nemazala ze 16. století se srovnává veškerá středoevropská raněnovověká keramika).

Od 17. století byla v Berouně ovšem také produkována *majolika*, tj. barevně glazovaná keramika italského typu. Berounské majoliky náležejí mezi nejstarší produkty v zaalpské Evropě (paralelně se světově proslulou produkcí tzv. habánských majolik). Raněnovověké zaalpské majoliky jsou objektem mezinárodního zájmu badatelů.

Neméně významná byla také produkce keramiky v Berouně v pozdním novověku.

Evropský význam berounské keramiky je nepochybně pádným argumentem pro zřízení samostatného Muzea berounské keramiky v Berouně; město Beroun by se zajisté mělo pyšnit berounskou keramikou jako historickou perlou, znamením identity, které by specificky presentovalo město i v zahraničí (obdobně jako Plzeň reprezentuje pivo).

PhDr. et Mgr. Vítězslav Štajnochr, Ph.D.

Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav etnologie
a Národní památkový ústav v Praze
